

Opevněná víra v Transylvánii

UNIKÁTNÍ SASKÉ SVATOSTÁNKY V RUMUNSKU

Možná nebudete věřit vlastním očím. Výstavní domky s nápaditými fasádami a barevnými okenicemi, stavěné ve spořádaných čtvercích u hlavních silnic, nebudou mít nic z rumunského charakteru. Jako v Sasku, napadne vás nejspíš.

Ještě jednou protřete oči, podíváte se do mapy, ale nic podezřelého neobjevíte. Vše sedí. Opravdu stojíte v centrální části Rumunska, v Transylvánii.

Záhadu nápadného nesouladu s okolní balkánskou krajinou odhalíte až při studiu turistických průvodců či rozhovorech s místními. Ocitli jste se v srdci území, které po staletí formovali šaští Němci. Vytvořili tady svébytnou kulturu s typickým, nezaměnitelným architektonickým stylem. V okolí měst Brašov, Sibiu a Sighisoara postavili na dvě stovky unikátních opevněných kostelů – tyto transylvánské vesnice s jejich jedinečnými svatostánky se v roce 1993 ocitly na seznamu světového dědictví UNESCO (a v roce 1999 byla lokalita ještě rozšířena).

Kolonizátoři z Německa

Němce do Rumunska pozval ve dvanáctém století maďarský král Géza II. Žádal je, aby strategickou oblast ležící na starodávných obchodních stezkách zkolonizovali. A oni kolonizovali. Stavěli města, zemědělské usedlosti, kultivovali půdu.

Opakované tatarské a později turecké nájezdy přičinlivě Němce přinutily ke stavbě důmyslných opevnění. Zdmi ovšem ne-

FOTO: KAMILA MACHALOVÁ

obháněli celé vesnice, ale pouze kostely, které už samy o sobě vypadají jako pevnosti. Zpravidla stojí na návrších, kostelní věže mají ochoz, několik bašt. A nejen to. Aby se románské a raně gotické kostely mohly stát bezpečným útočištěm vesnic před nájezdníky, musely mít dostatek skladišť a spižírny pro uložení potravin nutných k přežití obléhání. Každá rodina si tak do nich poctivě po staletí ukládala zásoby.

Spížírny plné jídla

Když v předvečer druhé světové války navštívila saské vesnice spisovatelka Elizabeth Kyle, na-

šla tam kostely připravené na obléhání jako v dobách nájezdů muslimů z osmanské říše. Jedna z místních žen ji ochotně ukázala spižírny. „*Ze stropních trámů visely háky se slaninou: ta nejbližší vypadala ještě relativně čerstvě, ty nejvyšší byly však stářím celé zelené. Šrůtky slaniny tam visely déle než dvě stě let.*“ Nebyly potřeba, nebyli jsme obléháni, vysvětlila jí tenkrát průvodkyně.

Před následujícími událostmi ovšem saskou komunitu neuchránily ani důmyslné kostelní pevnosti. Druhou světovou válku jich mnoho nepřežilo. Ti, co přečkali i další komunistické perzekuce, stejně přišli o veškerý majetek a postupně se vraceli do Německa. Zůstaly po nich jen vesnice a kostely, které se pomalu rozpadají. V interiérech mnohých z nich se ale dodnes dochovaly původní kresby nebo třeba monsternice s německými nápisy.

Průvodce doporučují navštívit například městečko Biertan.

Informace

Nejjednodušší a nejrychlejší doprava do Sibiu (260 km severozápadně od Bukurešti) se nabízí s Austrian Airlines. Zpáteční letenka Praha – Videň – Sibiu vyjde na 13 200 Kč. Jen o pár set korun jsou dražší ČSA, tam ale letíte z Prahy do Bukurešti, kde musíte čekat několik hodin na spoj do Sibiu. Mnohem levněji vás vyjde cesta do Bukurešti (zpáteční letenka s Malézem a přestupem v Budapešti přijde od 4900 Kč). A pak se do Transylvánie vypravíte po zemi.

Více informací o vesnicích s opevněnými kostely se dozvíte např. na webových stránkách: www.cimec.ro/Monumente/UNESCO1/Biertan/eng.htm

Opevněný kostel trůní nad městečkem Biertan. Takových postavili Sasové v Transylvánii dvě stovky.

Jeho rozlehlý kostel, který je chráněn dvojí hradbou, byl až do roku 1867 sídlem luteránských biskupů, jejichž bohatě zdobené náhrobky jsou vystaveny v biskupské věži. Návrstěvníky obvykle uchvátí i vícedílný skládací oltář anebo kované dveře do sakristie, které se dají zamknout na sedmáct zámků. Za zastavení stojí i místnost, kam církevní hodnostáři na dva týdny zavírali manželské páry, jež se chtěly nechat rozvést. ■

KAMILA MACHALOVÁ